

Specjalista pracy socjalnej

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie

ul. A. Mickiewicza 41

70-383 Szczecin

tel. 91 42 56 126, 91 42 56 128

fax 91 42 56 125

e-mail: cipkz-szczecin@wup.pl

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Koszalinie

ul. Słowiańska 15A (IV piętro)

75-846 Koszalin

tel. 94 342 66 93, 346-25-37, 344-50-50

tel./fax 344-50-43

e-mail: cipkz-koszalin@wup.pl

Specjalista pracy socjalnej

Specjalista pracy socjalnej to osoba prowadząca działalność na rzecz osób, rodzin, grup i środowisk społecznych, umożliwiającą im realizację zadań oraz aspiracji życiowych. Udziela pomocy w uzyskaniu środków materialnych oraz osiągnięciu wyższego stopnia samodzielności życiowej.

Zadania i czynności robocze

Specjalista pracy socjalnej prowadzi działalność diagnostyczną, rozpoznając potrzeby osób, rodzin, grup społecznych, organizuje zaspokojenie tych potrzeb dla różnych klientów: ludzi starych, niepełnosprawnych, osób bezrobotnych, uzależnionych, dzieci specjalnej troski, rodzin dysfunkcyjnych. Prowadzi też działania prewencyjne i promocyjne. Specjalista pracy socjalnej tworzy i realizuje programy społeczne. Specjalista pracy socjalnej może pracować w różnych instytucjach. Szczegółowy zakres jego obowiązków będzie uzależniony od miejsca pracy. Najczęściej ma za zadanie rozpoznawanie sytuacji osób mieszkających w podległym mu rejonie i zaspokajanie ich ewentualnych potrzeb. Informacje zbiera na podstawie wywiadów środowiskowych i obserwacji. W ten sposób odnajduje rodziny i osoby samotne, które potrzebują pomocy. Fundamentalne dla pracy socjalnej są prawa człowieka i społecznej sprawiedliwości. Praca socjalna obejmuje w szczególności działania mające na celu poprawę warunków życia jednostki i społeczeństwa, złagodzenie ludzkiego cierpienia oraz rozwiązywanie problemów społecznych. Jest to również działalność wychowawcza, polegająca na wydobywaniu konstruktywnych sił tkwiących w jednostkach i zbiorowościach, pobudzaniu jednostkowej i grupowej aktywności społecznej i kulturalnej, zaradności, troski o swoich najbliższych, wspomaganiu inicjatyw i akcji społecznych.

Specjalista pracy socjalnej najczęściej podejmuje pracę w Ośrodku Pomocy Społecznej lub Domu Pomocy Społecznej.

Pracując w OPS ma za zadanie rozpoznawanie sytuacji osób mieszkających w podległym mu rejonie i zaspokajanie ich ewentualnych potrzeb. Informacje zbiera na podstawie wywiadów środowiskowych i obserwacji. W ten sposób odnajduje rodziny i osoby samotne, które potrzebują pomocy.

Pomoc specjalisty pracy socjalnej może obejmować wsparcie osób niezaradnych z powodu podeszłego wieku lub choroby, doraźną pomoc finansową dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji, pomoc dzieciom z rodzin patologicznych, wsparcie i schronienie dla ofiar przemocy domowej. Jednak nie wszystkie działania pracownik musi podejmować samodzielnie. Często jego zadaniem jest tą pomoc zorganizować, czyli np. poinformować odpowiednie służby o osobie, która wymaga pomocy. Pracownik musi dokumentować swoją działalność.

Osoby zatrudnione w DPS zajmują się pomocą i opieką nad osobami zamieszkującymi ośrodki. Najczęściej są to osoby w podeszłym wieku, chore lub niepełnosprawne. Aby skutecznie nieść pomoc niezbędne staje się poznanie pensjonariuszy i ich problemów. W przypadku nowych osób pracownik musi zrobić wszystko, by jak najszybciej zaaklimatyzowały się w ośrodku. Wśród jego zajęć oprócz pomocy przy wykonywaniu zwykłych czynności codziennych jest też organizowanie spotkań z rodziną oraz organizowanie ciekawych zajęć i wydarzeń.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Specjalista pracy socjalnej zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej wykonuje część swoich czynności zawodowych w biurze, część zaś w terenie: odwiedza klientów w ich domach, schroniskach, a także załatwia sprawy w licznych instytucjach w danym terenie: w urzędach, szpitalach, sądach, fundacjach itp.

Zawód specjalisty pracy socjalnej jest postrzegany jako zawód zaufania publicznego. Osoby w nim funkcjonujące pełnią wiele różnorodnych ról zawodowych, między innymi pomocnika, ratownika, doradcy, informatyka, pośrednika, animatora, reformatora, planisty, badacza, koordynatora, mistrza i ucznia, co wymaga szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

Z pracą w tym zawodzie wiążą się pewne zagrożenia wynikające z kontaktów z różnymi grupami klientów, w tym z osobami uzależnionymi, nosicielami wirusa HIV, chorymi na gruźlicę i inne choroby zakaźne, osobami z zaburzeniami psychicznymi oraz byłymi więźniami opuszczającymi zakłady karne.

Praca związana jest z dużym obciążeniem psychicznym, stąd też specjalista pracy socjalnej pracujący w ośrodku pomocy społecznej ma uprawnienia do dodatkowego urlopu.

społeczne środowisko pracy

Miejscem pracy specjalisty pracy socjalnej jest z jednej strony OPS lub DPS, z drugiej mieszkania osób objętych pomocą. Zawód ten ma z jednej strony charakter indywidualny, z drugiej zespołowy.

Bo choć większość działań i wyborów dokonuje sam pracownik, to jednak pozostaje on w stałym kontakcie z osobami z innych organizacji społecznych czy charytatywnych. Ponadto utrzymuje kontakt z rodzinami osób objętych pomocą. Do głównych zadań specjalisty należy kontaktowanie się z ludźmi: często odpowiada na pytania osób zainteresowanych, konsultuje możliwości pomocy i rozwiązania problemów, przeprowadza wywiady środowiskowe z osobami objętymi pomocą, jak i ich rodziną. Osoby, z którymi pracuje specjalista pracy socjalnej i które zwracają się o pomoc, pochodzą z różnych środowisk. Mogą to być zarówno środowiska patologiczne, jak i grupy osób starszych, chorych lub niedołączonych, osoby bezrobotne i chcące zmienić miejsce pracy.

Specjalista pracy socjalnej jest obciążony odpowiedzialnością społeczno - moralną.

Zaniechanie obowiązków powoduje negatywną ocenę osób, którym miał pomagać. Opinie tych osób są również kryterium do oceny pracy specjalisty przez przełożonych.

organizacyjne środowisko pracy

Organizacja czasu pracy jest uzależniona od miejsca pracy specjalisty pracy socjalnej i rodzaju zadań, które wykonuje. Czas pracy specjalisty pracy socjalnej regulują odpowiednie ustawy: specjaliści pracy socjalnej zatrudnieni w ośrodkach pomocy społecznej zatrudnieni są na podstawie ustawy o pracownikach samorządowych, czas pracy wynosi 40 godzin tygodniowo, część czasu pracy pracownik pracuje w terenie. Czas pracy jest stały i zazwyczaj zamyka się w godzinach 7.00-15.00. Inaczej jest w przypadku dyżurów w DPS, gdzie pensjonariuszom trzeba zapewnić stałą opiekę. Specjalista pracy socjalnej ma dużą swobodę w podejmowaniu różnych działań. Efekty jego pracy nie są bezpośrednio nadzorowane, a jedynie podlegają okresowej kontroli.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na charakter zawodu, specjalistę pracy socjalnej powinno cechować przede wszystkim wrażliwość na cudzy los oraz empatia, bo zrozumienie sytuacji drugiej osoby stanowi podstawę do udzielenia pomocy. Z drugiej strony niezbędna jest odporność emocjonalna, gdyż w pracy stykać się będzie z różnymi problemami i nieszczęściami, wobec których trzeba zachować dystans.

Ważne jest też odpowiednie przygotowanie merytoryczne oraz samodzielność i inicjatywa.

Ponieważ jego praca opiera się na kontaktach z ludźmi i niesieniem im pomocy, to przydatne będą takie cechy jak pogoda ducha, życzliwość i pozytywne nastawienie do życia. To pomaga w przełamywaniu barier i nawiązywaniu kontaktów z ludźmi zarówno wymagającymi pomocy oraz z pracownikami innych instytucji społecznych i charytatywnych.

Specjalista pracy socjalnej w swojej pracy powinien kierować się zasadą dobra osób i rodzin, którym służy pomocą, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia. Ma obowiązek udzielać tym osobom pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy.

Jest zobowiązany zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, także po ustaniu zatrudnienia chyba, że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Osoba wykonująca ten zawód musi być zdrowa i charakteryzować się ogólną sprawnością fizyczną, gdyż wiele swoich obowiązków wykonuje poza miejscem pracy. Niektóre prace biurowe w OPS mogą wykonywać osoby niepełnosprawne.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w tym zawodzie wymagane jest wykształcenie wyższe o kierunkach: praca socjalna, psychologia, resocjalizacja, polityka społeczna, socjologia. Możliwość ukończenia studiów w tych kierunkach umożliwia większość uczelni humanistycznych w kraju.

Możliwości zatrudnienia oraz płace

Pracownicy pomocy społecznej zatrudnienie znajdują przede wszystkim w państwowych zakładach pomocy społecznej, jak wspomniane wyżej OPS i DPS. Podobnie jak w większości zawodów, tak i tu istnieje możliwość pracy w instytucjach prywatnych, jednak jest ich w kraju bardzo mało.

Płaca w tym zawodzie nie odbiega od zarobków innych pracowników socjalnych oraz sfery budżetowej i kształtuje się poniżej średniej krajowej.

Zawody pokrewne

- kurator zawodowy
- pedagog
- doradca zawodowy
- pracownik socjalny

Źródła:

- Przewodnik po zawodach, wydanie II; www.psz.praca.gov.pl; www.stat.gov.pl; www.pracuj.pl; www.wynagrodzenia.pl

Materiał opracowany przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Filii WUP w Koszalinie